

Luisteren, Spreken, Volharden

Jesaja 50.4-9

Rev Dr Jos M. Strenght

Heliopolis 2015; Arnhem-Nijmegen 2020

Een wijze oude uil zat hoog in een eik.
Hoe meer hij zag, hoe minder hij sprak.
Hoe minder hij sprak, hoe meer hij hoorde.
Was ieder zo wijs als die oude wijze vogel.
— onbekende auteur

In de eerste levensjaren leren we allemaal spreken. Dat is zelfs een belangrijke mijlpaal, een teken dat een kind zich normaal ontwikkelt. Luisteren is echter een minstens even belangrijke, zo niet belangrijkere vaardigheid, die vaak over het hoofd wordt gezien door ouders, leraren en leidinggevenden. Wij zijn niet doof; wij horen. Maar dat is helemaal niet hetzelfde als luisteren.

In het gedeelte dat wij vanmorgen uit de profeet Jesaja hebben gelezen, hoorden wij woorden over de Knecht van God. Hij wordt ons voorgesteld als de grote Luisteraar.

Dit gedeelte uit Jesaja, hoofdstuk 50, wordt in de meeste kerken van de wereld in deze lijdenstijd gelezen, omdat de kerk deze woorden altijd heeft begrepen in het licht van de gehoorzaamheid en het lijden van Jezus Christus.

1. Luisteren en spreken

Onze Heere Jezus wordt hier beschreven als Iemand die heel goed wist hoe Hij moest spreken; Hij gaf vermoeide mensen precies de juiste bemoediging door Zijn woorden.

Jezus wist wanneer Hij moest spreken. Hij antwoordde de farizeeën, de Samaritaanse vrouw, Nicodemus... Soms was Hij streng, op andere momenten zachtmoedig, maar Hij sprak altijd het juiste woord. Anders dan ik. Ik ben heel goed in het verkeerd gebruiken van woorden.

Wanneer wij in de kerk onderwijs geven over Jezus Christus, staan wij vaak stil bij Zijn wijze woorden. Wij bekijken ze van alle kanten. Wat zei Hij? Wat bedoelde Hij? Wat kunnen wij hiervan leren?

Veel minder aandacht besteden wij aan de stilte van Jezus en aan Zijn vermogen om te luisteren. De profeet Jesaja laat ons zien waarom onze Heere zo'n groot Spreker was — waarom Zijn woorden harten doorboorden en waarom wat Hij zei ons kan raken en ons leven kan veranderen.

De Heere HEERE heeft Mij de tong van een leerling gegeven, opdat Ik weet met het woord de vermoeide te ondersteunen. Hij wekt Mij elke morgen, Hij wekt Mij het oor, zodat Ik hoor zoals zij die onderwezen worden. (Jes. 50.4)

Wat was dus het geheim van Jezus en Zijn woorden? Hij werd onderwezen door God Zelf.

Hij wist hoe Hij stil moest zijn, hoe Hij moest luisteren en eerst wijsheid ontvangen voordat Hij die aan anderen doorgaf.

De Knecht zegt dat Hij "de tong van een leerling" heeft. Jezus werd niet geboren met volmaakte kennis en inzicht; Hij werd onderwezen door de gewone manier van het dagelijks leren.

Misschien moeten wij hierbij denken aan de manier waarop in het jodendom de zogenoemde jesjiva's functioneren.

Studenten komen daar dag na dag bijeen om de woorden van God te lezen, te bestuderen, erover te discussiëren, aan de voeten van een leraar.

Jezus moest leren wat Hij zou zeggen; Hij moest eerst door God Zelf worden onderwezen. En als Hij onderwijs nodig had, als Hij dat nodig had, hoeveel te meer wij!

Als Jezus dagelijks onderwijs nodig had aan de voeten van leraren — van God Zelf — om wijsheid tot anderen te spreken, hoeveel te meer hebben wij het nodig om te luisteren en te leren.

De heilige Ambrosius, bisschop van Milaan, schreef in *Over de plichten van de geestelijkheid* (1.2.5):

Wat wij vóór alles moeten leren, is zwijgen, zodat wij kunnen spreken, opdat mijn stem mij niet veroordeelt... Hoe velen heb ik zien vallen door hun spreken, maar nauwelijks iemand door zijn zwijgen. Daarom is het moeilijker te weten hoe men moet zwijgen dan hoe men moet spreken... Een mens is wijs wanneer hij weet hoe hij moet zwijgen.

Iemand schreef mij eens dit wijze advies: "Het is beter je mond gesloten te houden en mensen te laten denken dat je een dwaas bent, dan hem open te doen en alle twijfel weg te nemen."

Juist het stille leren, vooral uit het Woord van God, maakt ons wijs.

Het is een goed idee om iedere morgen het Woord van God te lezen en van God te leren.

Eerst luisteren maakt ons beter in staat om te handelen en te spreken te midden van de onrust van de dag. Zo deed Jezus het ook.

"Elke morgen wekt de Heere mijn oor, zodat ik hoor zoals zij die onderwezen worden," zegt de Knecht van de HEERE. Naar wie luisteren wij? Welke woorden vullen onze gedachten in de morgen? Ik moet bekennen dat ik vaak begin met het nieuws op televisie...

"De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend," zegt de Knecht van de HEERE. In het Oude Testament kon een slaaf, wanneer zijn meester hem wilde vrijlaten, ervoor kiezen om bij zijn meester te blijven. Dat lezen wij in Exo. 21.5-6:

Maar als die slaaf uitdrukkelijk zegt: Ik heb mijn heer, mijn vrouw en mijn kinderen lief, ik wil niet als vrije weggaan, dan moet zijn heer hem bij God brengen. Vervolgens moet hij hem bij de deur of de deurpost brengen, en zijn heer moet zijn oor met een priem doorboren. Dan zal hij hem voor altijd dienen.

2. De prijs van gehoorzaamheid

"De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend." Er zijn goede redenen om te denken dat deze woorden verwijzen naar dat oude gebruik waarbij letterlijk het oor van een slaaf werd doorboord. Want de volgende woorden van de Knecht van de HEERE zijn: "Ik ben niet weerspanning geweest, Ik ben niet achterwaarts geweken."

Dat zijn woorden die horen bij het dienstknecht-zijn. Vrijwillig diende Jezus God. Hij hield niet vast aan de voorrechten van Zijn goddelijke heerlijkheid, maar werd mens. Zoals Mozes, die een vrij leven kende, ging Jezus naar Egypte om Zijn volk te bevrijden.

De woorden van de Knecht van God herinneren ons ook aan Israëls dienstbaarheid in de woestijn nadat het Egypte had verlaten.

Israël moest de knecht van God zijn, maar het was weerspanning en klaagde voortdurend dat het terug wilde naar Egypte. Jezus zegt hier: "Heere God, Ik ben Uw Knecht. Ik ben niet weerspanning. Ik wil niet terug."

In Jezus zien wij het nieuwe Israël; het ware Israël, de ware Knecht van God.

Door God onderwezen om een trouwe Knecht te zijn.

Door God onderwezen om het Woord van God tot alle mensen te spreken.

Misschien is het ook uw verlangen om God te dienen en Zijn woorden van bemoediging tot andere mensen te spreken. Maar wees dan voorzichtig. Gehoorzaamheid aan God heeft een prijs. De zegeningen zijn inderdaad geweldig, maar er hangt ook een prijskaartje aan.

De heilige Makarios, een van de Egyptische woestijnvaders, schreef in zijn *Eerste Syrische Brieven* (7):

Als God het waardig vond om Zichzelf zó te vernederen en zulk lijden, zulk eerverlies en zulke vernederingen te ondergaan, dan zult u, hoe diep u zich ook vernedert, nooit op uw Heere lijken.

God heeft Zich om uwentwil vernederd, maar u vernedert zich om uzelf niet. U bent trots en opgeblazen.

Dat is niet prettig om te horen, maar vaak wel waar. Als onze Heere Zich zo diep voor ons heeft vernederd, hoe zouden wij dan geen nederige mensen kunnen zijn? Nederig tegenover God en ook tegenover elkaar.

Het is ook geen toeval dat onmiddellijk nadat de Knecht van de HEERE heeft gesproken over luisteren naar God en het spreken van Gods Woord, de aandacht verschuift naar volharding en vervolging.

"Ik zal niet terugwijken," zegt Hij. Dat betekent: ik zal doorgaan met het levenswerk dat God Mij als Zijn Knecht heeft gegeven. "Ik zal Mijn volk uit de slavernij naar het beloofde land brengen, wat het ook kost."

De mensen die Jezus uit de slavernij kwam leiden, waren niet onder de indruk. Toen Hij op Zijn ezel Jeruzalem binnenging, prezen zij Hem nog. Een week later was alles veranderd.

Ik geef Mijn rug aan hen die slaan, Mijn wangen aan hen die de baard uitplukken. Mijn gezicht verberg Ik niet voor smaad en speeksel. (Jes. 50.6)

Hier herkennen wij de houding van Jezus tijdens de laatste vierentwintig uur van Zijn leven. Hij werd veracht, geslagen en bespuwd. Dat was de "beloning" voor het luisteren naar God en het gehoorzamen aan God.

Hij was te veel licht in een donkere wereld. Het kwaad dat Jezus onderging, was niet omdat Hij iets verkeerd had gedaan, maar omdat Hij — anders dan alle andere mensen — God gehoorzaamde.

En dat, vrienden, kunnen wij als mensen niet verdragen. Daardoor lijkt onze eigen zondigheid des te groter. "Laten wij Hem daarom uit de weg ruimen."

Wilt u werkelijk Jezus volgen als iemand die naar God luistert en namens God spreekt? Denk er dan nog eens goed over na. Een discipel van onze Heere zijn is niet voor mensen zonder durf. Het vraagt nederigheid en volharding.

De beloning is onovertroffen, maar het prijskaartje kan u doen schrikken.

3. God is met mij

Toen Jezus op de ezel ging zitten om Jeruzalem binnen te rijden, was het toneel gereed. Hij had naar God geluisterd, Hij had gehoorzaamd, en nu moest Hij volharden. De mensen riepen "Hosanna!", maar Jezus wist dat zij spoedig zouden roepen: "Kruisig Hem!"

Hoe kon Jezus zulke beproevingen verdragen? Hoe kunnen wij onze beproevingen verdragen? Jes. 50.7-9 zegt:

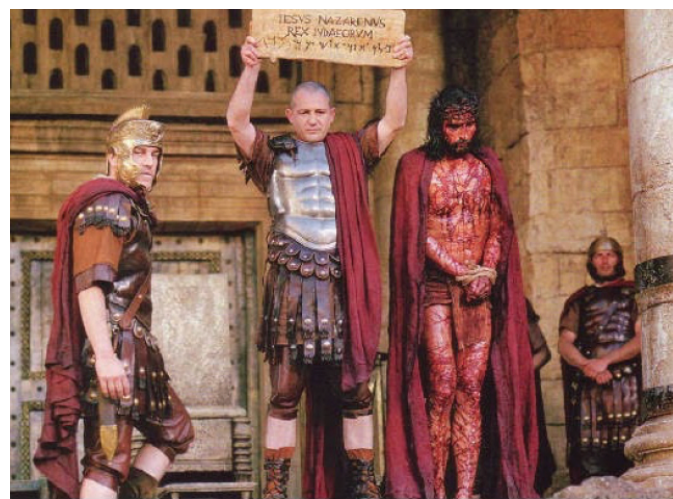
Maar de Heere HEERE helpt Mij, daarom kom Ik niet beschaamd uit; daarom heb Ik Mijn gezicht als een harde steen gemaakt, want Ik weet dat Ik niet beschaamd zal worden. Hij Die Mij recht verschaft, is nabij. Wie zal met Mij een rechtszaak voeren? Laten wij samen opstaan. Wie is Mijn tegenpartij? Laat hij naar Mij toe komen. Zie, de Heere HEERE helpt Mij; wie is het die Mij schuldig zal verklaren?

De taal die hier wordt gebruikt, is die van een rechtszaak. Dat was ook de situatie waarin Jezus Zich bevond tijdens de laatste vierentwintig uur van Zijn leven.

Helemaal alleen stond Hij voor het Sanhedrin, voor het volk en vervolgens voor Pontius Pilatus.

Hij stond terecht als beschuldigde — maar God was Zijn Advocaat en Zijn Rechter. God stond Hem bij door de Heilige Geest en uiteindelijk verschaftte God Hem recht.

Jezus maakte Zijn gezicht als een harde steen. Dat betekent dat Hij Zijn wrede lot zonder aarzeling aanvaardde. Uiteindelijk zouden Zijn vijanden beschaamd staan en zou Hij door Zijn opstanding uit de doden gerechtvaardigd worden.

De Knecht van God weet: laat iedereen mij beschuldigen — de Heere zal mij helpen.

Dat vertrouwen op God maakte Jezus tot onze volmaakte Zaligmaker. Datzelfde geloof draagt ook ons.

Conclusie

Onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus heeft ons door de Goede Week weer bij God teruggebracht. Hij luisterde naar God; daarom waren Zijn woorden het Woord van God. En Hij week niet terug, ondanks de vernedering en de moeilijkheden die Zijn keuze om God te dienen met zich meebracht.

Hij is niet alleen onze Zaligmaker, maar ook ons Voorbeeld. Hij laat ons zien hoe wij als knechten van onze Heere ons moeten onderdompelen in het Woord en de wil van God.

Dat vraagt discipline. Als wij drie uur per dag televisie kunnen kijken, of met vrienden kunnen praten, of mooie romans kunnen lezen, dan hebben wij zeker ook tijd om iedere dag het Woord van God te lezen en het ter harte te nemen. Al is het maar tien minuten. Hoe zouden wij anders van God kunnen leren als wij niet luisteren?

Als wij luisteren, kan Hij ons gebruiken als Zijn spreekbuis om mensen te bemoedigen, te helpen en te zegenen. Maar eerst moeten wij ons verstand en ons hart vullen met de wil van God.

Het prijskaartje kan moeilijk te aanvaarden zijn. God dienen heeft een prijs. Het zet uw leven op een nieuwe koers.

De weg naar Jeruzalem was zwaar voor Jezus, maar de opstanding en de hereniging met de Vader en de Heilige Geest waren Zijn eeuwige hoop. Dat is ook de vreugde van onze hoop.

Laten wij daarom luisteren, doen wat God zegt en niet wankelen.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen